Sigtuna – Kiev – Paris

- Olof skötkonungs ättlingar i politiskt korsdrag

Rune Edberg

Sigtuna – Kiev – Paris - Political rivalry for heritage of Olof skötkonung's scion makes headlines. Anna Yaroslavna, daughter of Rus' Grand Prince Yaroslav and his Swedish-born consort Ingegerd in Kiev, married king Henry I in 1051 and thus became Queen of France. After Henry's death, Anna acted as a guardian of her son, crown prince Philip, still a minor, and executed royal power. A number of historical sources let her stand out as a well-educated, devoted woman. Having successfully avoided papal excommunication after re-marrying, she founded a church and convent near Paris, where she probably also was buried. Recently, Anna has been the object of a political strife between Russia and Ukraine, politicians of both countries claiming her legacy, Ukraine even establishing a church next door to the spot where Anna's convent was situated until torn down by French 18th century revolutionaries.

På påskdagen 1051 vigdes furstinnan Anna Jaroslavna, av Ruriks och Ynglingars ätt, och Frankrikes kung Henrik I. Akten, ledd av biskop Gautier av Meaux, ägde rum i katedralen i Reims. Därefter kröntes Anna av ärkebiskop Guy av Châtillon.

Anna Jaroslavna var dotter till storfursteparet Jaroslav och Ingegerd i Kiev, och därmed dotterdotter till Olof skötkonung och dennes vendiska gemål Estrid. Hon kom att få ett långt och händelserikt liv i Frankrike. Även om källmaterialet har stora luckor är Anna det bäst dokumenterade av Jaroslavs och Ingegerds barn. Och tack vare internationell forskning har vi nu fått konturerna av en kvinna, med svenska anor, som för nästan tusen år sedan kulturellt knöt ihop det från Bysans kristnade fornryska riket med det katolska västerlandet. Hon blev anmoder till en lång följd av franska kungar. Och hennes gärning blev samma år som detta skrevs, 2017, föremål för en ordväxling på högsta politiska nivå mellan Frankrike, Ryssland och Ukraina. Ruiner, halvt utplånade målningar och bortglömda historiska kvarlevor

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

Figur 1. Ikon med Heliga Anna av Novgorod (dvs Ingegerd). I skrinet en relik, överlämnad från Moskva till en svensk ortodox församling 2009. Foto förf.

hämtades då upp ur det förflutna och laddades med nytt innehåll.

•••

Först något för att sätta in Anna Jaroslavna i ett historiskt perspektiv. Förbindelserna med de äldsta ryska furstendömena – ofta kallade ”Rus” – har länge varit diskuterade inom skandinavisk arkeologi och medeltidshistoria. Inte minst intensivt inom Sigtunaforskningen, på grund av de många och varierade arkeologiska fynden med östligt ursprung som påträffats i stadens äldsta kulturlager.

Ingegerds ring

Bland Sigtunaforskare har problemet om var Olof skötkonungs

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

kungsgård legat under 1000-talets första årtionden länge diskuterats. Saken ställdes på sin spets 1996 genom ett enskilt fynd. En liten guldring som då påträffades vid undersökningar på museitomten – en möjlig plats för kungsgården – kom snabbt att förknippas med Ingegerd Olofsdotter, eftersom man kunde anta att hon vuxit upp i Sigtuna. (Edberg 1999, 2009a). Ingegerd framstod som en spännande gränsöverskridare, ett nästan okänt svenskt helgon, och kom snabbt att uppmärksammas på olika sätt av Sigtunas turistnäring. En helig relik överlämnades för övrigt senare från patriarkatet i Moskva till en ortodox församling i Sverige (Edberg 2009b). (Fig. 1). Slutligen har Svenska kyrkan påpassligt inrättat en pilgrimsled ”för andlighet, kultur och fred” i Ingegerds namn och givit ut en påkostad vägledning till densamma (Guinchard & Lundkvist 2014).

Fyndet av guldringen i Sigtuna utlöste sammanfattningsvis ett märkligt uppsving för Ingegerdsgestalten. Att attribueringen av ringen till Ingegerd är ytterst hypotetisk (dvs en gissning, spetsad med en dos önsketänkande) och att källmaterialet om hennes liv och gärning i övrigt är synnerligen magert tycks inte ha spelat någon roll. Eftersom jag själv, bland annat genom att skriva en kort biografi (Edberg 2009a), bidrog till Ingegerdshajpen en smula så ligger det nära till hands att gå vidare med vad som är känt om hennes barn, Olof skötkonungs barnbarn. (Se också min tidigare artikel i META: Edberg 2001.)

Bevarad bild

Det handlar om fyra söner och minst tre döttrar. De finns avbildade i den under storfursteparets beskydd byggda S:t Sofiakatedralen i Kiev, färdig 1046. I putsen i ett av valven målades nämligen en scen där paret, omgivet av de många barnen, kunde ses överlämna kyrkan till Herren. Freskens centralparti är inte bevarat men bilderna av barnen, på de flankerande väggarna, finns fortfarande kvar om än skadade och flera gånger ommålade. Vilket av barnen som är vilket är omdiskuterat av forskningen, och om någon porträttlikhet en gång eftersträvats är för övrigt ovisst. Men det är ingen tvekan om att en av dem är Anna Jaroslavna. (Franklin & Shepard 1996:211; Edberg 2009a:32 med där anförda källor.) (Fig. 2.)

Om Jaroslavs och Ingegerds döttrar sägs dessvärre ytterst litet i de ryska krönikorna. Till och med namn och födelseår fattas. Men genom att gifta sig ståndsmässigt med västliga furstar blev de föremål för intresse från krönikörer i sina nya hemländer. Först blev den äldsta dottern Anastasia Jaroslavna maka till Ungerns kung Andreas I (1037 eller 1038). Elisabet Jaroslavna, också kallad Ellisiv, blev gemål åt Norges blivande kung Harald Sigurdsson (senare känd som Harald hårdråde, 1043 eller 1044). Slutligen blev Anna Jaroslavna, den

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

Figur 2. Fyra av Jaroslavs och Ingegerds barn i Sofiakatedralen i Kiev. Anna kan vara den första eller andra personen från vänster. De nästan 1000 år gamla freskerna är svårt skadade och många gånger restaurerade. Hela storfurstefamiljen var ursprungligen avbildad, men detta är det bäst bevarade väggpartiet. Foto Gunnar Svahnström (med tillstånd).

yngsta, således fransk drottning. (Bogomoletz 2005:301f.) Jaroslav gjorde skäl för den skämtsamma benämningen ”Europas svärfar”.

Fruktsam familj

Henrik av Frankrike var en barnlös 43-årig änkling som behövde en ny maka för att säkra tronföljden. Kraven på henne var stora. För det första skulle hon vara född med de förnämsta anor, för det andra borde hon enligt tidens extrema kyrkliga regler inte vara släkt närmare än i sju led. Storfurstefamiljen i Kiev uppfyllde båda kraven. Den så kallade rurikidiska ätten, som den tillhörde, var dessutom känd för att vara fruktsam. (Bogomoletz 2005:304f.)

I och för sig var Kiev, från fransk horisont, avlägset och exotiskt. Men någon håla var det inte: staden hade utvecklats till en mötesplats för köpmän, resande och dignitärer från Nord- och Västeuropa. Med det östromerska Konstantinopel fanns också sedan gammalt många kyrk-

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

liga och kulturella band. (Franklin & Shepard 1996:208f; Raffensperger 2012:115f.)

Henrik var den tredje i raden av kapetingska kungar, så betecknade efter stamfadern Hugo Capet. Vid denna tid var de kungliga domänerna i Frankrike starkt begränsade och stora delar av riket styrdes av självständiga vasaller. Men en fransk kungs inhemska och internationella prestige var fortfarande betydande. (Fig. 3.) Arrangerandet av förbindelsen mellan Henrik och den omkring 20 år yngre Anna var ingen småsak. Hur kom den till stånd? Enligt franska krönikor sände Henrik först sändebud till Kiev för att utverka äktenskapet och enas om villkoren. En andra delegation, med biskoparna Roger II av Châlons och Gautier av Meaux i spetsen, skickades sedan för att hämta hem bruden till Frankrike. Att Anna på den långa resan också åtföljdes av en egen uppvaktning får tas för givet även om detta inte omtalas i källorna. Däremot nämns att Jaroslav med delegationen skickade generösa gåvor till sin blivande svärson. (Bogomoletz 2005:305f.)

Annas ring?

Som en parallell till Ingegerdsringen från Sigtuna förekommer i källorna en ring som eftervärlden förknippat med Anna Jaroslavna. Det omnämns nämligen att den dåvarande kungen Ludvig VI år 1137 donerade en ring med en ovanlig ädelsten, en brandgul, genomskinlig så kallad hyacint, till klostret i S:t Denis. Anna var Ludvigs farmor och ringen kan antas ha tillhört Jaroslavs gåvor. (Bogomoletz 2005:305f.) S:t Denis plundrades grundligt av anti-klerikala revolutionärer 1793 och då antas också ringen ha försvunnit, om inte förr.

Figur 3. Mynt slaget för Annas gemål, Henrik I, i Paris. Inskription HANIRICVS REX. I mittfältet hängande alfa och omega (s. k. pendilia), en Kristussymbol. (CC0)

Vid tiden för Henriks och Annas vigsel var de teologiska och liturgiska skillnaderna mellan väst- och östkyrkorna betydande. Det var ju för övrigt bara några år kvar till det beryktade året 1054, ofta nämnt som början på den stora schismen inom kristenheten, då påvens representant och metropoliten i Konstantinopel ömsesidigt bannlyste varandra. Men inget tyder på att dessa motsättningar spelade någon roll i Annas fall. Det var i vart fall inte aktuellt att hon skulle konvertera. (Bogomoletz 2005:305f.; Zajac 2016:32f.)

Det faktum att Rus kristnades från östkyrkan bör inte tolkas som

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

att riket var en bysantinsk satellit. Tvärtom var relationerna västerut, med det latinskt kristnade Europa, av stor betydelse. Ett belägg är furstefamiljernas giftermålspolitik, där tre fjärdedelar av alla kända äktenskap under 1000- och 1100-talet var med västeuropeiska kontrahenter. Anna Jaroslavna är just ett sådant exempel. (Raffensperger 2012: 47f., 71f.)

Den förste Filip

Anna gjorde vad hon förväntades och födde i rask takt Henrik tre söner: Filip, Robert och Hugo. Filip kom att efterträda Henrik och sedan regera i hela 48 år. Robert dog tidigt. Hugo, greve av Vermandois, stupade under första korståget. Också en dotter till Henrik förekommer i källorna, men om Anna verkligen var modern är oklart. Robert och Hugo var traditionella namn inom det kapetingska huset. Filip var däremot en fullständig nyhet, namnet förekom heller inte bland rurikiderna. Varför det nu introducerades, och till och med på den förstfödde, är en gåta. Det finns många förslag till vem som varit förebild: från historiska gestalter som Filip av Makedonien till en legendarisk apostel Filip som verkade bland skyterna (en grekisk beteckning på folket i Rus). Namnet, som kan antas ha varit Annas idé, kom sedan att användas många gånger inom det franska kungahuset under kommande århundraden. (Bogomoletz 2005:307f.; Raffensperger 2012:94f.; Zajac 2016:34f.)

När Henrik kände hälsan svikta fruktade han att hans död skulle följas av maktvakuum och inbördeskrig. För att försöka hindra detta såg han till att Filip kröntes till kung och efterföljare trots att denne bara var sju år. En legat från påven och Frankrikes mäktigaste hertigar, grevar och biskopar legitimerade det hela. Baldwin, greve av Flandern, utsågs samtidigt till att sköta det löpande medan Filip växte till sig. Baldwin var en av Henriks närmaste anhängare och dessutom dennes svåger och Filips ingifta farbror: Baldwins maka var kungens syster Adela. Henrik avled sedan 1060 efter 33 år på tronen och efter nio års äktenskap med Anna Jaroslavna. (Bogomoletz 2005:311f.)

Hotad av bannlysning

Trots sin roll som kungamoder gifte Anna om sig redan efter mindre än två år. Maken var greve Raoul av Crépy-en-Valois, en av de mest betydande aristokraterna i riket. Han ägde sju grevskap och kontrollerade sjöfarten på Seine. Giftermålet orsakade skandal eftersom greven redan var gift. Han försökte slingra sig ur knipan genom att anklaga sin tidigare hustru för otrohet och förskjuta henne, varpå hon klagade hos påven. Hotet om bannlysning vilade en tid över det nygifta paret. Frågan om Annas nya äktenskap har diskuterats och man har betonat att det finns en rad medeltida snarlika fall med änkedrottningar av utländsk

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

härstamning som ”gift ner sig” för att få beskydd för palatsintriger, i en för dem osäker miljö, utan möjlighet att få stöd från sin egen geografiskt avlägsna familj. I övrigt är det spekulationer. Raoul hade sedan tidigare två söner. Några gemensamma barn fick han och Anna, nu också grevinna av Crépy, inte. (Bogomoletz 2005:313f.; Ward 2016:447f.; Zajac 2016:46f.)

Annas far Jaroslav anses av historiker ha varit en bildad människa, kunnig i flera språk, boksamlare, juridiskt och teologiskt bevandrad. Forskningen antar därför att Anna fått en god uppfostran. I Kiev talades en östslavisk dialekt, en föregångare till den moderna ryskan och ukrainskan. Kyrkspråket var fornslaviska. Att Anna fick lära sig latin och grekiska är också fullt möjligt. (Bogomoletz 2005:302f.; Franklin & Shepard 1996:237f.) Kanske sjöng Ingegerd svenska vaggsånger för henne? Det är spekulationer.

Bevarad autograf

Anna Jaroslavna ingick som krönt fransk drottning i det kungliga rådet, curia regis, vilket gav henne möjlighet att utöva inflytande. Att ge goda råd till kungen tillhörde också ett medeltida drottningideal. Närmare 30 handlingar med hennes namn är kända, både från hennes tid som Henriks gemål och från ti-

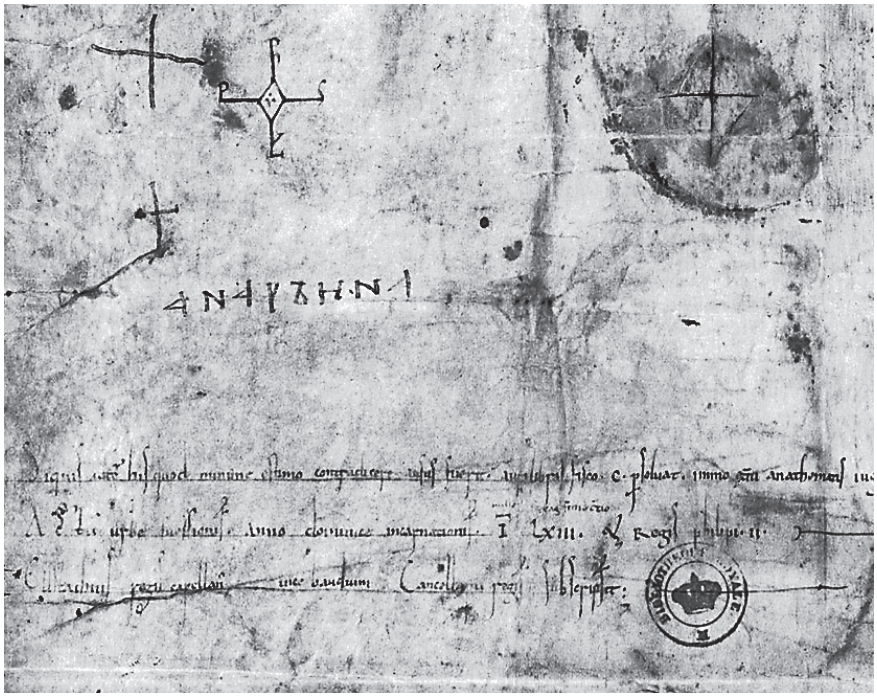

Figur 4. En fransk originalhandling från 1063, utfärdad af Filip I, påtecknad av drottningmodern med ”ANA RE[g]INA”. Ortografin är omdiskuterad men skriften är kyrillisk. Foto: Bibliothèque nationale. (CC0).

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

den som kungamoder. Det rör som regel donationer till kyrkan, markbyten och andra fastighetsaffärer som hon, liksom andra medlemmar av rådet, godkänt. Ett ännu bevarat dokument från 1063, utfärdat i Filips namn, är dels undertecknat med korsmonogram, dels med ”Ana Regina” (Drottning Anna) i kyrillisk skrift. Vi har alltså inte bara hennes bild (i Kiev) utan också hennes autograf. Ur fransk historisk synpunkt är namnteckningen den första kända av en kaptingsk drottning. Ur rysk historisk synpunkt är det den första kända på pergament av en medlem av den rurikidiska ätten. (Bogomoletz 2005:317f.; Zajac 2016:48f.) (Fig. 4.)

Det faktum att kungliga döttrar ofta förbigås i medeltida krönikor kan snarare motsvara författarnas (munkar!) nedlåtande syn på kvinnor än verkliga förhållanden. För i verkligheten spelade prinsessor och unga furstinnor en betydelsefull roll i skapandet av politiska allianser mellan riken, något som gjorde att de värderades högt och omhuldades under barndom och uppväxt. Efter sina giftermål har de ofta kunnat slå broar mellan skilda kulturer, något som Anna Jaroslavna är ett av många exempel på. (Raffensperger 2012:47f.; jfr Franklin & Shepard 1996:292f.)

Utövade kungamakt

Annas liv och gärning, speciellt under Filips första år som barnkung, har lockat forskare med intresse för genusfrågor. Betydelsen av Baldwins förmyndarskap tonas ner och istället understryks Annas egen ställning, både formellt som krönt drottning, och i praktiken. Hon ses de facto som medregent till sonen. Här finns det historiska kvarlevor att bygga på, främst de handlingar som hon signerat. Ett annat indicium är att påven, när Henrik ligger sjuk och den omyndige Filip krönts, skickar ett personligt brev till Anna med olika förmaningar om hur hon nu ska agera. Konstellationen moder–son kan ses som ett topos som Maria och Jesusbarnet som i fallet Anna och Henrik var en realitet, enligt ett sådant synsätt. Anna ses som ett av ett litet fåtal medeltida exempel hur kvinnor utövar kungamakt för en minderårig sons räkning. (Zajac 2016:40.) Först när Henrik gifte sig 1072 svängde scenen. Hans drottning tog då över Annas roll. Ingegerds betydelse som stark kvinnlig förebild under Annas barndom har också nämnts. I norröna källor finns vissa berättelser om hur Ingegerd agerar både som rågivare åt sin make storfursten och tar egna beslutsamma initiativ, både i familjeangelägenheter och på det politiska planet. (Ward 2016:451; jfr Franklin & Shepard 1996:300f. och Edberg 2009a:26f. med där anförda källor.)

Grundade kloster

Att gynna kyrkan och bekymra sig om själarnas salighet var vad som vid denna tid väntades av kungliga

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

Figur 5. Anna på ett frimärke från Ukraina. Staven kröns av en fransk lilja och i famnen håller hon den kyrka i Senlis i Frankrike som förknippas med hennes namn och gärning. (CC0)

personer. Att krönikornas förnäma kvinnor omnämns som fromma och dygdiga hör till mönstret och här är Anna Jaroslavna inget undantag. Gudsfruktan hade hon sig säkert lärt sig redan i barndomen i Kiev. Intressant är hur hon förfogade över de egna domäner som hon fått i morgongåva vid giftermålet med Henrik. Senlis några mil norr om Paris hörde till dessa. Där lät hon 1069 grunda ett kloster. Området gränsade för övrigt mot andre maken Raouls domän Crépy. På platsen fanns redan en kyrka, vigd åt S:t Vincent. Den var förfallen men hon lät restaurera den för sin far Jaroslavs och förste make Henriks själars skull. Klosterväsendet där gjorde visserligen franska revolutionen slut på men kort därefter återuppstod på ruinerna en katolsk privatskola, som fortfarande är verksam. (Zajac 2016:52f.)

Anna blev änka för andra gången 1074 och försvann därefter från det offentliga livet. Att hon drog hon sig tillbaka till S:t Vincent i Senlis är troligt. Hennes dödsår är lika okänt som födelseåret. Vi vet heller inte var hon begrovs. Det var emellertid inte tillsammans med Henrik i Saint-Denis, sedermera Frankrikes gravkyrka framför andra. Kanske var det i Senlis. Där hölls i alla fall själamässor för Anna den 5 september varje år, fram till revolutionen. (Zajac 2016:56f.)

Moskva eller Kiev

Att Anna inte är bortglömd visade sig nyligen. För när Rysslands president Vladimir Putin 2017 besökte sin nyvalde franske motsvarighet Emmanuel Macron i Versailles tog Putin upp drottning Anna som exempel på nationernas tidiga relationer, något som direkt utlöste förargade protester från Kiev. Ordväxlingen kunde följas i nyhetsmedierna. För makthavarna i Ukraina ser Anna som ”sin” – och vill gärna ge sin post-sovjetiska stat rötter, separata från Rysslands. (Fig. 5.)

Krafter från Ukraina tycks också för närvarande ligga klart före ryska i hyllandet av Annas minne. För i Senlis, på samma gata där det av Anna stiftade klostret en gång låg, finns sedan flera år Centre Culturel Anne de Kyiv (Kyiv = ukrainisk stavning av Kiev). Bakom detta står

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

Ukrainas grekisk-katolska kyrka, en så kallad unierad kyrka som trots att den inte tillämpar romersk-katolsk liturgi lyder under påven i Rom. En äldre kyrkobyggnad i staden, som stått tom länge, har också köpts in. Den har vigts åt furstehelgonen Borys (ryska: Boris) och Hlib (ryska: Gleb). De två var bröder till Jaroslav, farbröder till Anna, och martyrer i maktstriderna i Kiev efter fadern Vladimir den stores död 1015. Kyrkan, som är byggd på valv från romersk tid, ska enligt planerna också inrymma ett Annamuseum. I närheten har också en Annastaty rests (Fig. 6.)

•••

Guldringen från undersökningen på Sigtuna Museums tomt 1996 kunde, med ett djärvt antagande, knytas till Olof skötkonungs dotter Ingegerd. Detta passade väl till uppfattningen om fyndplatsen som Olofs residens. Ingegerdsminnet fick mycket tack vare detta ett starkt medialt och sakralt uppsving. Under den politiska turbulensen i Ryssland åren närmast efter sovjetmaktens fall upplivades den ortodoxa helgontraditionen. Ingegerd återupptäcktes som ”heliga Anna av Novgorod”. Anna är hennes helgonnamn och Novgorod är platsen där Jaroslav var furste vid tiden för giftermålet.

Ingegerds dotter Anna Jaroslavna framstod i sin tur som en intressant kvinnogestalt från europeisk medeltid. Men att hon blivit aktuell också för andra än forskare får ses mot bakgrunden av omkastningarna av samhällsförhållandena i Ukraina och den politiska animositeten mellan Ryssland och Ukraina. Etableringen av kyrka och kulturcentrum i Senlis finansieras således enligt församlingens egna uppgifter till stor del genom donationer från amerikaner med rötter i västra Ukraina. Församlingens överhuvud biskop Borys Gudziak är själv amerikan (risu.org.ua, med länkar). Ukrainas grekisk-katolska kyrka döljer inte heller att man rent allmänt verkar för bestämda politiska mål. Detta kan följas i nyhetsrapporteringen (t.ex. genom den anti-ryska sajten euromaidan-press.com).

Anna Jaroslavnas mor Ingegerd, som helgonförklarades under namnet Anna omedelbart efter sin död, vördas inom den östliga ortodoxin som ”Anna av Novgorod”. Dottern Anna har, i sin tur, aldrig helgonförklarats vilket inte hindrar att hon numera inom den ukrainska unierade kyrkan betecknas som ”Anna av Kiev”.

Novgorod ligger i dag i Ryssland medan Kiev är Ukrainas huvudstad. Olof skötkonungs dotter och dotterdotter har alltså hamnat på varsin sida av den ideologiska och politiska linje som i dag skiljer de två länderna. Och båda kvinnorna paradoxalt under namnet Anna.

Rune Edberg forskar om Sigtuna och intresserar sig för samtidsarkeologi och utrikespolitik
E-post: rune.edberg@comhem.se

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

Figur 6. Anna som hon framställs av en nutida ukrainisk bildhuggare, Valentyn Znoba. Skulpturen rest i Senlis i Frankrike 2005. Foto Anonym (CC-BY).

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20

Referenser

• Bogomoletz, W.V. 2005. Anna of Kiev. An Enigmatic Capetian Queen of the Eleventh Century. A Reassment of Biographical Sources. French History vol. 19 nr 3. s. 299–323.

• Edberg, R. 1999. Född år 1000. Forskning och Framsteg nr 5, 1999. s. 6–11.

• Edberg, R. 2001. Rurik, Jaroslav den vise och Djingis khan. META nr 3, 2001, s. 3–18.

• Edberg, R. 2009a. Ingegerd, Olof skötkonungs dotter – ett kvinnoöde från vikingatiden. 3:e upplagan [1:a upplagan 1997]. Sigtuna

• Edberg, R. 2009b. Ingegerdsrelik till Sverige. Populär arkeologi nr 2, 2009.

• Franklin, S. & Shepard, J. 1996. The emergence of Rus 750–1200. London.

• Guinchard, C. G. & Lundkvist, B. 2014. Ingegerdsleden. Pilgrimsled för andlighet, kultur och fred. Stockholm och Uppsala.

• Raffensperger, Ch. 2012. Reimagining Europe. Kievan Rus in the Medieval World. Cambridge, MA och London.

• Ward, E. J. 2016. Anne of Kiev (c. 1024–c. 1075) and a Reassment of Maternal Power in the Minority Kingship of Philip I of France. Historical Research. Vol. 89 nr 245 s. 435–453.

• Zajac, T. 2016. Gloriosa Regina or ”Alien Queen”? Some Reconsiderations on Anna Yaroslava’s Queenship (r. 1050–1075). Royal Studies Journal, vol. 3, nr 1. s. 28–70.

Downloaded by 18.97.14.88 2026-10-15 07:17:20